

Az Új Urbanisztika – amely egy a gyalogosokat támogató, élhető várost tervező irányzat – megalapítója, az építész Peter Calthorpe azonban a nyomornegyedektől függetlenül is azt hangoztatta már 1985-ben, hogy a város a környezetvédelmi szempontból legjobb emberi településforma. Állítása szerint „minden egyes városnak kisebb földterületet, kevesebb energiát és vizet használ, és kevésbé szennyez, mint az alacsonyabb népsűrűséggel rendelkező területeken élő társai.” Mégis, ha kiszámoljuk például a Krisna-völgy egy főre eső ökológiai lábnyomát, akkor az alacsonyabb számot fog mutatni, mint például Győr lakóinak lábnyoma. Láncki Dániel Csaba számításai szerint a Krisna-völgy ökolábnyoma 1,49 globális hektár/fő (bár ebben a fogyasztási cikkek nem szerepelnek), amely a biológiai kapacitás figyelembevételével is jónak számít (a Krisna-völgy biokapacitása 1,73 globális hektár/fő, vagyis több, mint amennyit az ott lakók igénybe vesznek). Ezzel szemben a Győr város, a Széchenyi István Egyetem és további intézmények közreműködésével 2010-ben végzett felmérés alapján a győriek ökolábnyoma fejenként 4,33 globális hektár. A GFN (Global Footprint Network – Globális Lábnyom Hálózat) 2010-es adatai szerint ez magasabb, mint akár a magyarországi (2,99 globális hektár/fő), akár a világátlag (2,69 globális hektár/fő). Többszöröse továbbá Magyarország (2,23 globális hektár/fő) és a világ (1,8 globális hektár/fő) eltartóképességének.

Sokan, kis helyen, keveset fogyasztva

A fent említett Calthorpe elméletét egy 2004-es ENSZ-jelentés is alátámasztja: eszerint a városokban élő népesség és az itt működő vállalkozások koncentrációja jelentősen csökkenti „a vezetékes víz, csatornázás, útépités, áramter-

melés, szemétyűjtés, közlekedés, energiafelhasználás, az egészségügy és az oktatás költségeit.” Valóban: ha sokan lakunk egy adott területen (például többemeletes épületben), akkor nem elég, hogy kevesebb földterületet foglalunk el – vagyis többet hagyunk meg a természetnek, illetve élelmiszer-termelésre –, de eleve kevesebb erőforrás felhasználására van szükség a mindennapi élethez szükséges infrastruktúrák kialakításához. 5 bár város és város között is jelentős különbségek lehetnek, a legtöbb nagyváros lakóinak lábnyoma azonban mégis jóval a világátlag fölött van. A braziliai Curitiba lakóinak például – amely a 2010-es Fenntartható Város cím nyertese volt – 3,4 globális hektár/fő a lábnyoma (érdekesség, hogy Brazíliának azonban „csak” 2,4). Londoné 6,63 globális hektár/fő, Helsinkié 3,45 globális hektár/fő, Luxemburgé pedig 11,82 globális hektár/fő. Vajon miért nem tükrözi a zsúfolt városokban élők erőforráshatékonyágát az ökolábnyomuk?

A GFN is felfigyelt egyik – a városok ökolábnyomát összehasonlító – kutatásában arra a paradoxonra, hogy amíg a nagy népsűrűség és a tömegközlekedés jelentősen lecsökkenti az egy főre eső ökolábnyomot, a városlakók növekvő jóléte összefügg a növekvő fogyasztással. A tanulmány szerint a személyenkénti 1000 dolláros fogyasztásnövekedés átlagosan 0,09 globális hektár/fő növekedést eredményez

Ma & Holnap 2012. XII. évfolyam 2. szám. 15-18 oldal

Jól lakni

Fenntartható városok?

Manapság egyre több vita folyik a városok és a fenntarthatóság kapcsolatáról. Egyesek szerint a nyomornegyedekben – éppen a szegénység miatt – megvalósuló, pazarlástól mentes, közösségi életforma mentheti meg a világot. A tanulmány szerzője, Stuart Brand ökológus szerint természetesen nem az ott lakók társadalmi kirekesztettségét, hiányos egészségügyi infrastruktúráját vagy a bűnözést kellene a városlakóknak megirigyelniük. Inkább azokra a gyakorlatokra mutat rá, amelyekkel szlöm lakók nemcsak saját, de a mi túlélésünket is segítik: Mumbai Dharvi negyedében például 400 újrahasznosító egység van, és 30 ezren élnek a hulladék kiválogatásából. A nyomornegyedekben általában igen nagy a népsűrűség, minimális az energia-és erőforrás-felhasználás. Az emberek gyalog, biciklivel, riksával közlekednek, vagy közösen ülnek taxiba. Azonban ha valamelyikünknek felajánlanák, hogy beköltözhetünk egy szlömbe, mert ezzel csökkenthetjük káros hatásunkat a Földre, azt hiszem a legtöbben inkább nemet mondanánk.

Az új Urbanisztika – amely egy gyalogosokat támogató, élhető várost tervező irányzat – megalapítója, az építész Peter Calthorpe azonban a nyomornegyedektől függetlenül is azt

hangoztatta már 1985-ben, hogy a város a környezetvédelmi szempontból legjobb emberi településforma. Állítása szerint "minden egy városlakó kisebb földterületet, kevesebb energiát és vizet használ, és kevésbé szennyez, mint az alacsonyabb népsűrűséggel rendelkező területeken élő társai." Mégis, ha kiszámoljuk például a Krisna-völgy egy főre eső ökológiai lábnyomát, akkor alacsonyabb számot fog mutatni, mint például Győr lakóinak lábnyoma. Láncai Dániel Csaba számításai szerint a Krisna-völgy ökológiai lábnyoma 1,49 globális hektár/fő (bár ebben a fogyasztási cikkek nem szerepelnek), amelyek a biológiai kapacitás figyelembevételével is jónak számít (a Krisna-völgy biokapacitása 1,73 globális hektár/fő, vagyis több, mint amennyit az ott lakók igénybe vesznek). Ezzel szemben Győr város a Széchenyi István Egyetem és további intézmények közreműködésével 2010-ben végzett felmérés alapján a győriek ökolábnyoma fejenként 4,33 globális hektár. A GFN (Global Footprint Network – Globális Lábnyom Hálózat) 2010-es adatai szerint az magasabb, mint akár a magyarországi (2,69 globális hektár/fő). Többszöröse továbbá Magyarország (2,23 globális hektár/fő) és a világ (1,8 globális hektár/fő) eltartóképességének.

A cikk teljes terjedelemben a Ma & Holnap . XII. évfolyam 2. számában olvasható.